

OPŠTINA PLJEVLJA

**LOKALNI PLAN AKCIJE ZA STARA LICA
2020-2022.**

NACRT

UVOD

Osnovni cilj Lokalnog plana akcije za stara lica jeste zaštita starih lica u opštini Pljevlja, kao i da predložene mjere iz plana omoguće efikasno pružanje usluga starim licima razvijanjem integralnog, održivog, efikasnog i dostupnog sistema socijalne zaštite kojim će se poboljšati socijalni i materijalni položaj ovih lica, podsticati nezavisnost i sposobnost da sami sebi pomognu, jačati društvena kohezija, razvijati opšta, porodična i komšijska solidarnost, predupređivati pojave marginalizacije starih osoba po bilo kom osnovu, uvažavati njihov socijalni, zdravstveni i drugi problem, obezbijediti optimalna mreža usluga u opštini i funkcionalna povezanost socijalne i zdravstvene zaštite i unapređenje uslova i kvaliteta njihovog života.

Za ostvarivanje ovog cilja neophodno je da se aktiviraju svi potencijali u Opštini, da se razvija pluralizam pružalaca usluga i organizatora oblika socijalne zaštite, da se stalno unapređuje kvalitet tih usluga i da se u svemu tome obezbijedi aktivna pozicija starog lica i partnerski odnos javnog, privatnog i civilnog sektora. Razvojem sistema socijalne zaštite starih lica u opštini Pljevlja želi se postići efikasan sistem socijalnih transfera i zadovoljavanja najvažnijih socijalno-zaštitnih potreba starih lica putem razvijanja optimalne mreže usluga i otklanjanja ili ublažavanja osnovnih rizika kojima su izložena stara lica.

PRINCIPI I VRIJEDNOSTI NA KOJIMA SE ZASNIVA RAZVOJ SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE STARIH LICA U OPŠTINI PLJEVLJA

Unapređenje i dalji razvoj sistema socijalne zaštite starih lica u opštini Pljevlja temeljiće se na sledećim principima i vrijednostima:

- Najbolji interes korisnika - pružati usluge koje su u skladu sa potrebama i interesima starih lica i kojima se obezbjeđuje poštovanje temeljnih ljudskih prava, osnovnih etičkih normi i dostojanstva čovjeka;
- Dostupnost usluga starim licima – razvijati one oblike i usluge kojima se zadovoljavaju potrebe starih lica i obuhvatiti ovim servisima što veći broj starih lica;
- Najmanje restriktivno okruženje – pružati usluge kojima se, ako to nije neophodno, korisnik ne izmješta iz svoje prirodne sredine;
- Aktivan odnos, participacija, odgovornost i samostalnost psihički očuvane stare osobe u donošenju odluka u korišćenju usluga socijalne zaštite;
- Blagovremenost i kontinuitet u zbrinjavanju starog lica i mogućnost izbora usluga i pružaoca usluga socijalne zaštite;

- Senzibilisana sredina i korisnici usluga socijalne zaštite – permanentno edukovati i informisati stara lica, njihove srodnike i građane o pravima, mogućnostima i iskustvima socijalne zaštite starih lica.

AKTUELNO STANJE

Prema podacima popisa stanovništva iz 2011. godine opština u Pljevlja ima 30786 stanovnika, od čega 15138 (49.17%) muškaraca i 15648 žena (50.83%). Po broju stanovnika, Pljevlja čine 5% ukupnog stanovništva Crne Gore, tj. sedmu opštinu po broju stanovnika sa indeksom razvijenosti jedinice lokalne samouprave 381.98.

U gradskom/urbanom dijelu Opštine živi 63.30% stanovnika (ukupno 19489), dok manji dio 36.7% tj. njih 11 297 živi van gradske sredine.¹ Kada je u pitanju starosna struktura, po popisu iz 2011. godine, prosječna starost stanovništva u Pljevlja je 41.8 godina (40.4 muškarci a 43.1 žene).

Od ukupnog broja stanovnika u Pljevljima živi 5644 lica preko 65 godina starosti .

Popisom stanovništva, domaćinstava i stanova 2011.godine, po prvi put su se prikupljali podaci o postojanju **smetnji u obavljanju svakodnevnih aktivnosti**². Lica koja imaju smetnje pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti su lica koja imaju praktična ograničenja u izvođenju ili učestvovanju u različitim aktivnostima. Ova grupa uključuje lica koja doživljavaju ograničenja u osnovnim funkcionalnim aktivnostima, kao što su hod, sluh, vid itd, čak i ako je ograničenje bilo poboljšano upotrebom pomagala ili uz podršku okoline.

U opštini Pljevlja, prema istraživanju MONSTAT-a, postoji 4 467 lica koja su navela da imaju smetnje u obavljanju svakodnevnih aktivnosti³, što 14.5% ukupnog stanovništva i veće je od procenta na nacionalnom nivou koji iznosi 11%.

Pri prikupljanju podataka o vrsti smetnje, bilo je moguće dati više odgovora jer lice može da ima više od jedne vrste smetnji pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti. Prema vrstama smetnji u odnosu na ukupno stanovništvo, u Pljevljima:

- 2 562 tj. 8.3% ima smetnje sa kretanjem,
- 680 tj. 2.2% sa sluhom,
- 1 148 tj. 3.72% sa vidom,
- 436 tj. 1.4% sa pamćenjem, koncentracijom ili sporazumjevanjem,
- 1 395 tj. 4.5% ima ostale teškoće.

---

¹ MONSTAT, Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011.god. „Stanovništvo Crne Gore prema polu, tipu naselja, nacionalnoj, odnosno etničkoj pripadnosti, vjeroispovijesti i maternjem jeziku po opštinama u Crnoj Gori”

² «Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011. godine, Stanovništvo koje ima smetnje u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, po opštinama u Crnoj Gori.»

³ ZAVOD ZA STATISTIKU, MONSTAT, Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011. godine

Lokalni plan akcije za stara lica 2020-2022.

Ako govorimo o starosnoj strukturi stanovništva koje ima smetnje pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti onda je slika sledeća:

Ukupan broj	Ispod 15 godina	Od 15 do 29 godina	Od 30 do 49 godina	Od 50 do 64 godine	Od 65 do 84 godine	Od 85 i više godina	Nepoznato
4476	41	80	416	1245	2413	258	14

Iz date tabele se može primjetiti da je najveći broj osoba koje imaju smetnje u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, njih **3 916 u starosnoj grupi od 50 i više godina**, od čega **2 671 osobe starosti od 65 i više godina**, što daje smjernice kako bi se poboljšao položaj starih lica, a koja po izjašnjavanju na Popisu pripadaju i ciljnoj grupi lica koja imaju smetnje u obavljanju svakodnevnih aktivnosti.

SITUACIONA ANALIZA

PRAVNI OKVIR

Svakako krucijalan za razvoj socijalnih servisa, bilo da su u nadležnosti države ili lokalnih samouprava, je **Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list CG", broj 27/2013, br.1/2015, 42/2015, 47/2015, 56/2016, 66/2016, 1/2017, 31/2017 – Odluka US CG 42/2017 i 50/2017, vidi odluku i Rješenje US CG -19/2017)**. U članu 2 ovog Zakona je navedeno: „Socijalna i dječja zaštita je djelatnost kojom se obezbjeđuju i ostvaruju mjere i programi namijenjeni pojedincu i porodici sa nepovoljnim ličnim ili porodičnim okolnostima, koji uključuju prevenciju, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku”.

Kada se govori o cilju socijalne i dječije zaštite, u članu 4. se navodi da: „Socijalna i dječja zaštita ima za cilj unaprijeđenje kvaliteta života i osnaživanje za samostalan i produktivan život pojedinca i porodice“.

Prava iz socijalne i dječije zaštite po važećem Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti su:

- osnovna materijalna davanja;
- usluge socijalne i dječije zaštite.

U članu 60. navodi se da su **usluge u oblasti socijalne i dječije zaštite:**

1. podrška za život u zajednici;
2. savjetodavno-terapijska i socijalno-edukativna usluga;
3. smještaj;
4. neodložne intervencije i
5. druge usluge.

Lokalni plan akcije za stara lica 2020-2022.

---

1. Usluge podrške za život u zajednici (prema članu 62) obuhvataju aktivnosti koje podržavaju boravak korisnika u porodici ili neposrednom okruženju.

Usluge podrške za život u zajednici su:

- dnevni boravak,
- pomoć u kući,
- stanovanje uz podršku,
- svratište,
- personalna asistencija,
- tumačenje i prevođenje na znakovni jezik i
- druge usluge podrške za život u zajednici.

2. Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge (prema članu 63) obuhvataju:

- savjetovanje,
- terapiju,
- medijaciju,
- SOS telefon i
- druge usluge s ciljem prevazilaženja kriznih situacija i unapređivanja porodičnih odnosa.

Gore navedene usluge pruža pružalac usluge socijalne i dječije zaštite.

3. Usluge smještaja (prema članu 64) podrazumijevaju boravak korisnika na:

- porodičnom smještaju-hraniteljstvo;
- porodičnom smještaju,
- porodičnom smještaju u ustanovi,
- porodičnom smještaju u prihvatilištu-skloništu i
- u drugim vrstama smještaja.

Pored centra za socijalni rad i drugi pružalac usluge socijalne i dječije zaštite može da pruža stručnu podršku i sprovodi odgovarajuću obuku pružaocima usluge porodičnog smještaja hraniteljstva i porodičnog smještaja.

Važećim Zakonom realizuju se opredeljenja koja podrazumijevaju, između ostalog, podsticanje razvoja raznovrsnih i uvođenje novih usluga socijalne i dječije zaštite u zajednici i uključivanje u sferu pružanja usluga što više različitih aktera. Djelatnost u oblasti socijalne i dječije zaštite, odnosno pojedine usluge može, u skladu sa ovim zakonom pružati i organizacija, preduzetnik, privredno društvo i fizičko lice u skladu sa zakonom (član 119).

Nabavka usluga takođe je definisana i navodi se da usluge socijalne i dječije zaštite iz čl. 62. i čl.63. Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, kao i usluge smještaja u ustanovu i prihvatilište – sklonište za kojima postoji potreba (član 64), a mogu se efikasnije obezbijediti od strane drugih pružalaca usluga, obezbjeđuju se kroz:

- postupak javne nabavke,
- javnim pozivom ili
- javno-privatnim partnerstvom (član 72).

Lokalni plan akcije za stara lica 2020-2022.

Sredstva za osnovna materijalna davanja i usluge socijalne i dječije zaštite obezbjeđuju se u budžetu države u skladu sa Zakonom (član 154).

Sredstva za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se u budžetu države i budžetu opštine, kao i vršenjem djelatnosti pružalaca usluga, u skladu sa zakonom.

Sredstva za usluge socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se i putem učešća korisnika, odnosno njihovih srodnika koji su dužni da ih izdržavaju, donacija, poklona, zavještanja, legata, osnivanjem zadužbina i fondacija i dr., u skladu sa posebnim zakonom.

U budžetu opštine mogu se obezbijediti sredstva za materijalna davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti propisana ovim zakonom i za usluge socijalne i dječje zaštite, kao što su: pomoć u kući, dnevni boravak, usluge narodne kuhinje, odmor i rekreaciju djece, stanovanje uz podršku, smještaj u prihvatilište - sklonište, stanovanje za socijalno ugrožena lica, u skladu sa zakonom i druge usluge u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima.

Kada se govori o izgradnji, održavanju i opremanju ustanova socijalne i dječije zaštite, u Zakonu se navodi da "sredstva za izgradnju, održavanje i opremanje javne ustanove socijalne i dječije zaštite koje se finansiraju iz budžeta opštine obezbjeđuju se u budžetu opštine"(član 155).

Zakon predviđa i propisivanje minimalnih standarda za pružanje usluga socijalne i dječje zaštite i postupak za dobijanje licence za organizacije i stručne radnike iz oblasti socijalne i dječije zaštite, zatim postupak akreditacije programa obuke, odnosno programa pružanja usluga, u kome se ocjenjuje da li program obuke, odnosno program pružanja usluga, ispunjava utvrđene standarde za akreditaciju.

Od usvajanja Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, usvojeni su, između ostalog i sledeći pravilnici iz oblasti socijalne i dječje zaštite i to:

- Pravilnik o bližim uslovima za ostvarivanje osnovnih materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite (Sl.list CG", broj 40/13, 68/2015, 20/2016 i 88/2017). Ovim pravilnikom se propisuju bliži uslovi za ostvarivanje materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite, obrasci zahtjeva za ostvarivanje ovih davanja, kao i sadržaj i obrazac nalaza i mišljenja centra za socijalni rad .

- Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje usluga porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja (Sl.list CG“, broj 19/2014 i 15/2016). Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi za pružanje i korišćenje usluga porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja, normativi i minimalni standardi usluga, procjena podobnosti lica za pružanje usluga, program i način sprovođenja obuke, pružanje stručne podrške, kao i naknadu troškova porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja i naknadu za rad pružaoca usluge.

- Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje normativima i minimalnim standardima usluge smještaja u prihvatilištu-skloništu („Sl. list CG“, broj 76/2019).

Lokalni plan akcije za stara lica 2020-2022.

Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi za pružanje i korišćenje, normativi i minimalni standardi usluge smještaja u prihvatilištu-skloništu.

- Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica ("Sl. list CG", br. 58/2014, 21/2016, 15/2018 i 65/2019. Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi za pružanje i korišćenje, normativi i minimalni standardi usluge smještaja odraslih i starih lica.

POLITIKE NA NACIONALNOM NIVOU KOJE SE TIČU SOCIJALNIH SERVISA

Za potrebe analize postojećih socijalnih servisa i procjene perspektive razvoja od ključne važnosti su nacionalne strategije u kojima je zastupljena oblast socijalne zaštite i definisana uloga Ministarstva rada i socijalnog staranja odnosno lokalnih aktera.

Najvažnije su:

- Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite (2018-2022. god)
- Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starih lica (2018 – 2022.god)

Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite (2018-2022. god) donosi se u cilju unapređenja kvaliteta života korisnika socijalne i dječije zaštite i njihovog osnaživanja za samostalan i produktivan život.

Opšti cilj ove Strategije je unaprijeđen kvalitet života korisnika socijalne i dječije zaštite i njihova osnaženost za samostalan i produktivan život.

Posebni ciljevi su:

- 1.Unaprijeđen normativni okvir u socijalnoj i dječjoj zaštiti;
- 2.Unaprijeđen sistem kvaliteta u socijalnoj i dječjoj zaštiti;
- 3.Unaprijeđene usluge socijalne i dječije zaštite i stvoreni preduslovi za nastavak deinstitucionalizacije.

Radi dostizanja navedenih posebnih ciljeva i opšteg cilja Strategije, planira se realizacija određenih mjera i zadataka: preispitati odredbe u Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti radi unapređenja kvaliteta socijalne i dječije zaštite; unaprijediti funkcionisanje centara za socijalni rad i standarde usluga socijalne i dječije zaštite; unapređenje materijalnih davanja i mjera aktivacije za korisnike materijalnog obezbjeđenja; unaprijediti uslove za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti pružalaca usluge i licence za rad; preispitati akreditaciju programa obuke i jačati mehanizme primjene Etičkog kodeksa; obezbjeđivati kontinuiranu obuku; Unaprijediti sistem supervizije stručnog rada; mapirati potrebe korisnika radi unapređenja strateškog lokalnog planiranja; nastaviti s razvojem i uspostavljanjem usluga na lokalnom nivou; nastavak deinstitucionalizacije, podrška porodici i unapređenje nesrodničkog hraniteljstva; uspostavljanje inovativnih usluga; unaprijediti obezbjeđenje ljudskih prava i zaštitu lica lišenih poslovne sposobnosti.

Lokalni plan akcije za stara lica 2020-2022.

Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starih lica (2018 – 2022.god) donosi se radi unapređenja normativnog okvira, daljeg razvoja usluga podrške za život u zajednici, unapređenja kvaliteta socijalne zaštite starijih i povećanja učešća organizacija civilnog društva, nevladinih organizacija, privrednih društava, preduzetnika i fizičkih lica u pružanju usluga socijalne zaštite starijim, na održiv način u vrijeme kada je sistem socijalne zaštite u Crnoj Gori zauzeo jasne pravce razvoja.

Opšti cilj ove Strategije je unaprijeđena socijalna zaštita starijih, s integrisanim uslugama i podrškom radi očuvanja i poboljšanja kvaliteta njihovog života. Posebni ciljevi su:

1. Unaprijediti socijalnu odgovornost i integrativni pristup koji omogućava podsticanje socijalne inkluzije, povećanje kvaliteta života i korišćenje kapaciteta starijih za samostalan život.
2. Unaprijediti usluge socijalne zaštite starijih.
3. Unaprijediti sistem kvaliteta usluga starijih.

Radi dostizanja pomenutih ciljeva planiraju se realizovati određene mjere i zadaci: obavezati lokalne samouprave na minimalnu finansijsku participaciju u uslugama podrške za život u zajednici za starije; obezbijediti da u svakoj lokalnoj samoupravi postoji najmanje jedna usluga socijalne zaštite starijih; unaprijediti multisektorske usluge za starije u lokalnim samoupravama; unaprijediti obezbjeđenje usluga socijalne zaštite starijih kroz podsticanje organizacija, preduzetnika, privrednih društava i fizičkih lica da pružaju usluge; razvijati volonterizam, podsticati razvoj inovativnih usluga za starije; unaprijediti uslugu domskog smještaja za starije; Unaprijediti standarde usluga za starije; unaprijediti uslove za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti pružalaca usluge i licence za rad, obezbjeđivati kontinuirane obuke.

INSTITUCIONALNI OKVIR: AKTERI KLJUČNI ZA RAZVOJ SOCIJALNIH SERVISA NA NACIONALNOM NIVOU

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

Uredbom Vlade Crne Gore članom 18. regulisana je uloga i nadležnost Ministarstva rada i socijalnog staranja kako slijedi: „Ministarstvo rada i socijalnog staranja vrši poslove uprave koji se odnose na: radne odnose, zaštitu na radu, zarade i druga primanja iz rada i po osnovu rada; tržište rada, zapošljavanje i obrazovanje odraslih za potrebe tržišta rada u svim oblicima rada osim u državnim organima; zapošljavanje i rad stranaca u Crnoj Gori; zapošljavanje lica sa invaliditetom; zaštitu građana Crne Gore na radu u inostranstvu; međunarodnu saradnju i međunarodne ugovore iz nadležnosti ministarstva; sistem penzijskog i invalidskog osiguranja i oblast boračke i invalidske zaštite; zaštitu boraca, vojnih invalida, porodica palih boraca, civilnih invalida rata i članova njihovih porodica; socijalnu zaštitu, dječju zaštitu, zaštitu lica sa invaliditetom, zaštitu starih lica; socijalnu zaštitu lica koja traži azil, lica kojima je priznat status izbjeglice i lica kojima je odobrena dodatna zaštita; porodičnu zaštitu; saradnju sa Crvenim krstom Crne Gore, nevladinim organizacijama, agencijama Ujedinjenih nacija i drugim međunarodnim organizacijama; upravni postupak iz nadležnosti ministarstva; prvostepeni prekršajni postupak; vođenje

registra Opšteg i granskih kolektivnih ugovora, registra sindikalnih organizacija, registra reprezentativnih sindikata i registra reprezentativnih organizacija udruženja poslodavaca; davanje ovlaštenja za obavljanje poslova iz oblasti zaštite na radu i vođenje registra izdatih ovlaštenja; priznavanje inostranih sertifikata u neformalnom i informalnom obrazovanju sa vođenjem centralnog registra; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.“

Unutar Ministarstva organizovan je posebno Direktorat za socijalno staranje i dječju zaštitu u okviru koga se nalaze: Direkcija za socijalnu i dječju zaštitu i nadzor i Direkcija za zaštitu rizičnih grupa. U Direktoratu za socijalno staranje i dječju zaštitu vrše se poslovi koji se odnose na: zaštitu pojedinca, porodice, djece bez roditeljskog staranja, djece čiji roditelji nisu u stanju da se o njima staraju, djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, djece u sukobu sa zakonom, djece koje zloupotrebljavaju alkohol, drogu ili druga opojna sredstva, djece koja su žrtva zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja u porodici i eksploatacije ili kod kojih postoji opasnost da će postati žrtva, djece žrtve trgovine ljudima, djece kojem roditelji nijesu saglasni oko načina vršenja roditeljskog prava, djece koja se zateknu van mjesta prebivališta bez nadzora roditelja, usvojioca ili staratelja, trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život, samohranog roditelja sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život, odraslog i starog lica sa invaliditetom, odraslog i starog lica koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva, odraslog i starog lica koje je žrtva zanemarivanja, zlostavljanja, eksploatacije i nasilja u porodici ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva; odraslog i starog lica koji je žrtva trgovine ljudima, odraslog i starog lica koje je beskućnik, kao i izbjegla i interno raseljena lica; kreiranje strateških dokumenata koji su od interesa za zaštitu pojedinih vulnerabilnih kategorija stanovništva; praćenje primjene usvojenih dokumenata; drugostepeni upravni postupak u oblasti socijalne i dječje zaštite i porodičnih odnosa; razvoj usluga socijalne i dječje zaštite, izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence za ustanove i druge oblike organizovanja u oblasti socijalne i dječje zaštite; poslove iz oblasti analitike, planiranja i pripreme analiza, informacija i izvještaja o finansijskim tokovima koji služe kao osnova u izradi projekcije potrebnih sredstava za finansiranje godišnjih potreba i obaveza i investicionih ulaganja u oblastima socijalne i dječje zaštite; izradu izvještaja i statistika o korišćenju sredstava iz oblasti socijalne i dječje zaštite i njihovo generisanje unutrašnjim i spoljnim entitetima; programiranje i monitoring prioriteta/mjera koji je vezan za socijalnu inkluziju, u okviru Operativnog programa IPA IV komponente razvoj ljudskih resursa, ostvarivanje saradnje sa NVO i organima lokalne samouprave.

U Direkciji za socijalnu i dječju zaštitu i nadzor vrše se poslovi koji se odnose na: pripremu nacрта i predloga zakona, podzakonskih akata i drugih propisa iz oblasti socijalne i dječje zaštite; pripremu odgovarajućih informacija, analiza i programa; davanje stručnih mišljenja u vezi primjene zakona i drugih propisa iz ove oblasti; saradnju sa lokalnom samoupravom i nevladinim organizacijama; ostvarivanje prava na osnovna materijalna davanja iz socijalne i dječje zaštite, prava na usluge iz socijalne i dječje zaštite i prava iz oblasti porodičnih odnosa; rješavanje u drugostepenom upravnom postupku iz oblasti socijalne i dječje zaštite i porodičnih odnosa; izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence za ustanove i druge oblike organizovanja u oblasti

socijalne i dječje zaštite; poslove iz oblasti analitike, planiranja i pripreme analiza, informacija i izvještaje o finansijskim za ustanove i druge oblike organizovanja u oblasti socijalne i dječje zaštite tokovima u oblasti socijalne i dječje zaštite; izradu analiza, izvještaja i informacija iz oblasti socijalne i dječje zaštite; saradnju sa organima i građanima.

U Direkciji za zaštitu rizičnih grupa vrše se poslovi koji se odnose na: pripremu propisa i drugih akata u ovoj oblasti; pripremu analiza, informacija izvještaja i stručnih mišljenja u vezi stanja i primjene propisa iz ove oblasti; zaštitu pojedinca, porodice, djece bez roditeljskog staranja, djece čiji roditelji nisu u stanju da se o njima staraju, djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, djece u sukobu sa zakonom, djece koje zloupotrebljavaju alkohol, drogu ili druga opojna sredstva, djece koja su žrtva zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja u porodici i eksploatacije ili kod kojih postoji opasnost da će postati žrtva, djece žrtve trgovine ljudima, djece kojem roditelji nijesu saglasni oko načina vršenja roditeljskog prava, djece koja se zateknu van mjesta prebivališta bez nadzora roditelja, usvojioca ili staratelja, trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život, samohranog roditelja sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život, odraslog i starog lica sa invaliditetom, odraslog i starog lica koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva, odraslog i starog lica koje je žrtva zanemarivanja, zlostavljanja, eksploatacije i nasilja u porodici ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva; odraslog i starog lica koji je žrtva trgovine ljudima, odraslog i starog lica koje je beskućnik, kao i izbjegla i interno raseljena lica raseljenih i izbjeglih lica i RAE; vođenje evidencije podnosilaca zahtjeva za usvojenje i djece podobne za usvojenje, kao i sprovođenje postupka davanja saglasnosti za usvojenje između stranog državljanina kao usvojioca i domaćeg državljanina kao usvojenika; programiranje i monitoring prioriteta/mjera koji je vezan za socijalnu inkluziju, u okviru Operativnog programa IPA IV komponente razvoj ljudskih resursa, ostvarivanje saradnje sa NVO i organima lokalne samouprave; izradu analiza, izvještaja i informacija iz oblasti zaštite rizičnih grupa.

Zavod za statistiku Crne Gore – MONSTAT

Zavod za statistiku Crne Gore – MONSTAT je nadležno tijelo za proizvodnju zvanične statistike. U okviru rada Sektora socijalnih statistika i demografije, konkretno Odsjeka statistike tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstava rade se istraživanja iz oblasti socijalne zaštite i prikupljaju se informacije o korisnicima usluga koji su u stanju socijalne potrebe. Prate se centri za socijalni rad, ustanove socijalne zaštite, korisnici socijalne zaštite (maloljetni i punoljetni). Podaci o centrima za socijalni rad prikupljaju se statističkim izvještajima dobijenih od centara za socijalni rad, dok se podaci o ustanovama za socijalnu zaštitu prikupljaju statističkim izvještajima dobijenih od ustanova za socijalnu zaštitu djece, omladine i odraslih lica. Ovi podaci su rezultat redovnih statističkih istraživanja koja se sprovode u dvogodišnjoj periodici. Pored ovih prikupljaju se i podaci o korisnicima socijalne zaštite koji se dobijaju na osnovu redovnih statističkih istraživanja centara za socijalni rad koja se sprovode svake godine.

INSTITUCIJE NA LOKALNOM NIVOU I ANALIZA STANJA

U opštini Pljevlja se putem lokalne samouprave, JU Centra za socijalni rad za opštine Pljevlja i Žabljak, Crvenog krsta Crne Gore, Udruženja penzionera, kao i angažovanjem nevladinih organizacija ostvaruju sledeća prava i servisi:

- Njega starih lica u opštini Pljevlja - program gerontodomaćice
Usluge programa „Njega starih lica u opštini Pljevlja“, koristi 90 korisnika, preko 65 godina starosti, koji žive sami u domaćinstvu bez obzira na imovno stanje. Dvanaest osoba ženskog pola, koja imaju zvanja gerontodomaćica i licencu za obavljanje ovog posla uključeno je u realizaciju programa. Gerontodomaćice obavljaju poslove u paru, na šest reiona na teritoriji gradskog područja opštine Pljevlja. Svaki par pruža usluge za tri, eventualno četiri korisnika na dan, u zavisnosti da li su u program uključeni bračni parovi.
U radu gerontodomaćica primjenjuje se Rješenje o standardu zanimanja Gerontodomaćica koje je donijelo Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore („Sl. list RCG“, br. 26/2007 od 16.05.2007. godine).
Opština Pljevlja finansira bruto plate za 12 zaposlenih gerontodomaćica na osnovu Odluke o finansiranju rada gerontodomaćica, kojom se uređuje način obezbjeđivanja finansijskih sredstava (oko 65 000€).
- JU Dom starih Pljevlja, osnovan je od strane Vlade Crne Gore, odlukom o osnivanju javne ustanove za smještaj odraslih lica i starih lica „Pljevlja“. Ukupni smještajni kapacitet Doma je za 68 lica. Dom ima uspostavljenu saradnju, koja se kontinuirano razvija, sa lokalnom samoupravom, javnim ustanovama koje se bave kulturom, obrazovanjem, sportom, kao i sa nevladinim sektorom, što obogaćuje kulturno - zabavni i ukupni društveni život korisnika Doma, ali i lokalne zajednice.
- Usluga Dnevni boravak za odrasla i stara lica sa invaliditetom, na osnovu Memoranduma koji je potpisan između Ministarstva rada i socijalnog staranja i opštine Pljevlja, pružaće se za 13 korisnika.
- U radu Crvenog krsta Crne Gore iz svoje oblasti kao ciljna grupa zastupljena su i stara lica. Servis usluge pomoć u kući odraslom i starom licu sa invaliditetom (130 lica) pružaće 14 gerontodomaćica na period od 01.03-31.12.2020. godine.
- Na osnovu Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, a preko ustanove Centar za socijalni rad za opštine Pljevlja i Žabljak stara lica mogu ostvariti sledeća prava i servise: pravo na dodatak na njegu i pomoć, pravo na ličnu invalidninu, pravo na materijalno obezbjeđenje porodice, na zdravstvenu zaštitu, pravo na smještaj u ustanove socijalne zaštite, pravo na pogrebne troškove.

Lokalni plan akcije za stara lica 2020-2022.

- Preko Udruženja penzionera, stara lica ostvaruju prava kao što je ljetovanje, nabavka zimnice, jednokratne pomoći.
- Pojedine nevladine organizacije, kroz svoje projekte realizuju programe i projekte koji se odnose na poboljšanje položaja starih lica.

OPERATIVNI – AKCIONI PLAN

1. Specifični cilj: Povećan kvalitet i dostupnost usluga socijalne zaštite za stara lica				
Mjere - aktivnosti	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vreme realizacije	Izvori finansiranja
1.1. Obezbjeđivanje usluga „Pomoć u kući“ za stara lica na seoskom području	<ul style="list-style-type: none"> - Broj korisnika/ca usluga na godišnjem nivou. - Ocjena kvaliteta usluge od strane korisnika/ca. 	CSR, Crveni krst, organizacije civilnog društva, lokalna samouprava	2020-2022	Lokalna samouprava, donatori, državni budžet, biznis sektor.
1.2. Obezbjeđivanje usluga gerontodomaćica za stara lica u potrebi sa seoskog područja	<ul style="list-style-type: none"> - Broj angažovanih gerontodomaćica. - Broj korisnika/ca usluga. - Donijeta Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o finansiranju gerontodomaćica - Ocjena kvaliteta usluge od strane korisnika/ca. 	Lokalna samouprava, Biro rada	2020-2022	Lokalna samouprava, donatori, državni budžet, biznis sektor.
1.3 . Edukacije za stara lica o servisima podrške koji se pružaju u Pljevljima	<ul style="list-style-type: none"> -broj polaznika -broj održanih edukacija -broj lica zainteresovanih za 	CSR, Crveni krst, organizacije civilnog društva, lokalna samouprava	2020-2022	Lokalna samouprava, donatori, državni budžet, biznis sektor.

Lokalni plan akcije za stara lica 2020-2022.

	servise podrške koji ppostoje u Pljevljima			
1.4. Edukacije za osnaživanje starih lica i pružanje psihosocijalne podrške	-broj održanih edukacija -broj polaznika	CSR, Crveni krst, organizacije civilnog društva, lokalna samouprava	2020-2022	Lokalna samouprava, donatori, državni budžet, biznis sektor.
1.5. Formiranje i Organizovanje obuke i treninga mobilnih timova za pružanje usluga socijalne i zdravstvene zaštite starim osobama na seoskom području	-formirani timovi -sprovedene obuke za mobilne timove	Organizacije civilnog društva koje rade sa starima, Dom zdravlja, Centar za socijalni rad, Crveni krst, lokalna samouprava.	2020-2022	Lokalna samouprava, donatori, državni budžet, biznis sektor.
1.6. Raditi na unapređenju informatičke pismenosti starih, u saradnji s organizacijama civilnog društva, privrednim društvima, obrazovnim institucijama i dr.	-broj polaznika -broj održanih edukacija -broj lica	Lokalna samouprava, CK, Dom starih	2020-2022	Lokalna samouprava, donatori, državni budžet, biznis sektor.
1.7. Raditi na informisanju starijih o pitanjima značajnim za donošenje životno važnih odluka (npr. o testamentu, raspolaganju imovinom, u vezi s obezbjeđenjem usluga socijalne zaštite, zaštitom imovinskih prava, o dostupnosti prava i usluga starijima u oblasti zdravstvene zaštite, penzijskog i invalidskog osiguranja, socijalne zaštite...)	-broj polaznika -broj održanih edukacija -broj lica	Organizacije civilnog društva koje rade sa starima, Dom zdravlja, Centar za socijalni rad, Crveni krst, lokalna samouprava.	2020-2022	Lokalna samouprava, donatori, državni budžet, biznis sektor.